

UCHWAŁA RADY PAŃSTWA

z dnia 5 sierpnia 1949 r.

w sprawie wydania statutu organizacyjnego Najwyższej Izby Kontroli.

Na podstawie art. 16 ustawy z dnia 9 marca 1949 r. o kontroli państwowej (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 74) — Rada Państwa postanawia wydać statut organizacyjny Najwyższej Izby Kontroli, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ
PRZEWODNICZĄCY RADY PAŃSTWA

Bolesław Bierut

**STATUT ORGANIZACYJNY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI**

I. Objaśnienie skrótów.

§ 1. Powołane w niniejszym statucie artykuły bez bliższego określenia oznaczają artykuły ustawy z dnia 9 marca 1949 roku o kontroli państwowej (Dz. U. R. P. Nr 13,

poz. 74), §§ — oznaczają paragrafy niniejszego statutu, dla oznaczenia Najwyższej Izby Kontroli używany jest skrót „N. I. K.”, a wyraz „ustawa” oznacza ustawę z dnia 9 marca 1949 r. o kontroli państwowej.

II. Postanowienia ogólne.

§ 2. Zadania Kontroli Państwowej określone w ustawie z dnia 9.III. 1949 r. (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 74) spełniają:

- a) w stosunku do naczelnych i centralnych władz oraz instytucji, a w razie potrzeby także do organów podległych naczelnym i centralnym władzom oraz instytucjom, Prezes N.I.K., a w granicach swych kompetencji wiceprezesi i dyrektorzy departamentów N.I.K.
- b) w stosunku do organów podległych naczelnym i centralnym władzom oraz instytucjom — szefowie delegatur miejscowych N.I.K. na obszarze właściwości terytorialnej delegatury.

§ 3. 1) Organy kontroli N.I.K. analizują działalność i funkcjonowanie kontrolowanych jednostek, a wyniki kontroli ujęte w formie spostrzeżeń, uwag i wniosków przedstawiają właściwym władzom zwierzchnim lub nadzorczym jednostek kontrolowanych.

2) W przypadkach niecierpiących zwłoki mogą organy kontroli kierować wnioski, uwagi i spostrzeżenia bezpośrednio do jednostki kontrolowanej. Odpisy uwag, spostrzeżeń i wniosków winny być równocześnie przedkładane do właściwych władz zwierzchnich lub nadzorczych jednostek kontrolowanych (art. 28).

§ 4. 1) Organy kontroli N.I.K. właściwe w myśl § 8 wydają wiążące postanowienia (art. 29) w razie stwierdzenia uchybień przeciwko:

- a) obowiązującym przepisom finansowym,
- b) zarządzeniom właściwych władz w sprawach gospodarczych,

2) Zarządzenie Prezesa N.I.K. ustali tryb i sposób wydawania postanowień (art. art. 29, 30, 31).

§ 5. Wyniki kontroli, ujęte w formie postanowień, organy kontroli N.I.K. doręczają kierownictwu jednostki kontrolowanej i przesyłają je w odniskach: właściwej władzy zwierzchniej oraz właściwemu ministrowi.

Odpisy postanowień delegatury miejscowe przesyłają również Prezesowi N.I.K.

§ 6. W zakresie wydawania postanowień ustala się następującą właściwość organów kontroli N.I.K.

- a) w stosunku do kierowników naczelnych i centralnych organów państwowych — Prezes.

Prezes N.I.K. w określonych sprawach może zlecić swe uprawnienia jednemu z wiceprezesów.

- b) w stosunku do władz hierarchicznie podległych bezpośrednio naczelnym kierownikom (ministrom) władz centralnych, naczelnych dyrektorów i kierowników przedsiębiorstw oraz instytucji bezpośrednio podległych władzom centralnym (ministerstwom) — wiceprezesi.

Wiceprezesi mogą w określonych sprawach zlecić swe uprawnienia dyrektorom departamentów,

- c) w stosunku do pozostałych pracowników władz i instytucji — dyrektorzy departamentów,

- d) na obszarze właściwości terytorialnej delegatury miejscowej, o ile niniejszy statut nie przewiduje tych uprawnień dla innych organów kontroli N.I.K. — szefowie delegatur miejscowych.

§ 7. 1) W przypadku stwierdzenia przestępstw lub ujawnienia wykroczeń służbowych organy kontroli N.I.K. winny:

- a) przekazać sprawy o przestępstwach organom powołanym do ścigania przestępstw,
- b) przekazać sprawy o wykroczenia dyscyplinarne rzecznikowi dyscyplinarnemu.

2) W razie stwierdzenia nadużyć finansowych lub gospodarczych przeprowadzający kontrolę winien wydać doraźne zarządzenia w celu zabezpieczenia majątku kontrolowanej jednostki oraz dowodów rzeczowych.

Przeprowadzający kontrolę może żądać natychmiastowego zawieszenia w czynnościach osób winnych nadużyć lub za nie odpowiedzialnych.

3) O zarządzeniach przewidzianych w niniejszym § przeprowadzający kontrolę zawiadamia władzę zwierzchnią, bądź kierownika jednostki kontrolowanej oraz Prezesa N.I.K.

§ 8. Zarządzenie Prezesa określi właściwość poszczególnych organów kontroli N.I.K. w zakresie przysługujących im uprawnień, określonych w p. 1 paragrafu 7-go.

§ 9. Organy kontroli N.I.K. mogą przedstawiać spostrzeżenia, uwagi, wnioski oraz wydawać postanowienia również w oparciu o wyniki kontroli wewnętrznej (resortowej) lub społecznej (§§ 4, 5, 6).

§ 10. Wszystkie organy kontroli państwowej działają na podstawie jednolitego planu rocznego i według ogólnych zasad kontroli państwowej (art. 12 lit. e i f art. 14 p. 3).

Na podstawie planu rocznego kolegium sporządza plany kwartalne.

§ 11. W zakresie spraw objętych postanowieniami wszystkie organy kontroli określone w art. 27 działają jako I instancja (art. 12 lit. i) przy zachowaniu uprawnień Prezesa, określonych art. 30, p. 2.

§ 12. Wiceprezesi, dyrektorzy departamentów oraz szefowie delegatur wykonują swe funkcje stosownie do zarządzeń Prezesa i podlegają jego nadzorowi służbowemu.

§ 13. N.I.K. składa się z departamentów, biur i delegatur miejscowych.

§ 14. Departamenty i biura N.I.K. dzielą się na wydziały i referaty. Delegatury miejscowe N.I.K. dzielą się na referaty.

§ 15. Delegatury miejscowe obejmują swym zakresem działania obszar województwa i mają swą siedzibę w siedzibie województwa. Delegatura miejscowa w województwie warszawskim obejmuje swym zakresem działania również obszar m. st. Warszawy, a delegatura miejscowa w województwie łódzkim — obszar m. Łodzi.

§ 16. Prezes N.I.K. może zmieniać właściwość terytorialną delegatur miejscowych.

Prezes N.I.K. może nadto zlecić szefom delegatur miejscowych stałą lub jednorazową kontrolę niektórych jednostek bez względu na właściwość terytorialną lub rzeczową.

§ 17. W razie potrzeby Prezes może powołać do pomocy dyrektorom departamentów lub szefom delegatur miejscowych, wicedyrektorów departamentów lub zastępców szefów delegatur.

Wicedyrektorzy departamentów i zastępcy szefów delegatur miejscowych nie mają uprawnień organów kontroli państwowej.

§ 18. W razie niemożności pełnienia obowiązków przez dyrektora departamentu lub szefa delegatury miejscowej, Prezes powierza jednemu z pracowników N.I.K. czasowe pełnienie obowiązków dyrektora departamentu lub szefa delegatury z uprawnieniami organu kontroli państwowej.

III. Prezes N.I.K.

§ 19. Prezes kieruje działalnością wszystkich organów N.I.K., ustala wytyczne ich działalności i wydaje im zarządzenia z zachowaniem przepisów ustawy o zakresie działania kolegium N.I.K.

§ 20. Na czas swej nieobecności, lub w razie powstania jakiegokolwiek innej przeszkody, Prezes wyznacza jako swego zastępcę jednego z wiceprezesów.

§ 21. Prezes ustala, jakie departamenty i biura N.I.K. podlegają nadzorowi służbowemu poszczególnych wiceprezesów.

§ 22. Prezes wydaje regulamin pracy N.I.K. oraz ustala szczegółowy podział czynności departamentów i delegatur miejscowych.

§ 23. Prezes zarządza przeprowadzenie kontroli oraz przeprowadza osobiście kontrolę w sprawach, które sobie zastrzegł.

IV. Kolegium N.I.K.

§ 24. Prezes i wiceprezesi tworzą pod przewodnictwem Prezesa kolegium N.I.K.

§ 25. Prezes wydaje regulamin pracy kolegium i ustala porządek jego obrad.

§ 26. W przypadku, gdy Prezes nie może wziąć udziału w posiedzeniu kolegium, przewodniczy na posiedzeniu jeden z wiceprezesów, wyznaczony przez Prezesa.

§ 27. Kolegium uchwała okresowe plany działalności N.I.K. co najmniej na 10 dni przed datą rozpoczęcia okresu.

§ 28. Na żądanie Rady Państwa kolegium uchwała sprawozdania ze zleconych czynności (art. art. 4, 5, 6) w ciągu 30 dni od zakończenia kontroli.

§ 29. Kolegium podejmuje postanowienia w sprawie przepisów rachunkowo-kasowych i zasad kontroli wewnętrznej w ciągu 30 dni od daty otrzymania właściwych projektów (art. 12, lit. h).

§ 30. Kolegium rozpatruje odwołania od postanowień organów kontroli w ciągu 30 dni od daty otrzymania odwołania.

§ 31. Postanowienia kolegium wydane na skutek odwołań od postanowień organów kontroli I instancji, wymienionych w art. 27, są ostateczne w toku instancji i mogą być zmienione lub uchylone tylko w trybie nadzoru przez Radę Państwa (art. 31).

§ 32. Prezes może odwołać się do Rady Państwa od uchwał kolegium, zapadłych wbrew jego głosowi (art. 13, p. 3) w ciągu 14 dni od dnia posiedzenia kolegium, na którym uchwały podjęto.

V. Wiceprezesi N.I.K.

§ 33. Wiceprezesi współdziałają z Prezesem, jako jego zastępcy w zarządzaniu N.I.K.

§ 34. Wiceprezesi sprawują nadzór służbowy nad departamentami, przydzielonymi im przez Prezesa (§ 21) oraz mogą sobie zastrzec w tym zakresie prowadzenie kontroli.

§ 35. Wiceprezesi przeprowadzają osobiście i zarządzają kontrolę w przypadkach nieobjętych okresowymi planami kontroli z wyjątkiem spraw zastrzeżonych Prezesowi.

VI. Dyrektorzy Departamentów N.I.K.

§ 36. Dyrektorzy departamentów stoją na czele departamentów, kierują bezpośrednio ich działalnością i odpowiadają wobec Prezesa względnie wiceprezesów sprawujących nadzór służbowy nad departamentem za prawidłowy bieg spraw w departamencie.

§ 37. W ramach ustalonych planów dyrektorzy departamentów przeprowadzają osobiście i zarządzają kontrolę niezastrzeżoną Prezesowi i wiceprezesom.

VII. Szefowie delegatur miejscowych N.I.K.

§ 38. Szefowie delegatur miejscowych stoją na czele delegatur, kierują bezpośrednio ich działalnością i odpowiadają wobec Prezesa za prawidłowy bieg spraw w delegaturze.

§ 39. Szefowie delegatur miejscowych przeprowadzają osobiście i zarządzają kontrolę przewidziane w planach okresowych, jak również kontrole doraźne podjęte z własnej inicjatywy lub na zlecenie Prezesa, wiceprezesów i dyrektorów departamentów.

VIII. Organizacja wewnętrzna N.I.K.

§ 40. W skład N.I.K. wchodzi: dziewięć departamentów, biuro studiów, planowania i sprawozdawczości, biuro finansowo-gospodarcze i biuro kadr oraz 14 delegatur miejscowych.

§ 41. Departament Prezydialny dzieli się na trzy wydziały:

1) wydział ogólny — obejmuje kancelarię ogólną, sekretariat specjalny, sekretariaty Prezesa i wiceprezesów, referat organizacji wewnętrznej, referat prasowy, referat wydawnictw urzędowych N.I.K., bibliotekę, halę maszyn oraz składnicę akt;

2) wydział kontroli wewnętrznej — obejmuje sprawy kontroli działalności całego aparatu N.I.K. pod względem organizacji i metod pracy oraz dokonuje określonych aktów kontroli doraźnych, badań i dochodzeń zleconych przez Prezesa;

3) wydział prawny — obejmuje prowadzenie rejestru obowiązującego ustawodawstwa, poradnictwo i opiniowanie prawne, wnoszenie i czuwanie nad biegiem spraw u władz powołanych do ścigania przestępstw oraz w Prokuraturii Generalnej.

§ 42. Departament II dzieli się na cztery wydziały, które sprawują kontrolę nad:

wydział 1 — Kancelarią Cywilną Prezydenta, Prezydium Rady Ministrów oraz Komitetem Ekonomicznym Rady Ministrów,

wydział 2 — Państwową Komisją Planowania Gospodarczego i Centralnym Urzędem Szkolenia Zawodowego,

wydział 3 — Ministerstwem Obrony Narodowej, Powołaną Organizacją „Służba Polsce”, urzędami kultury fizycznej i radami dla spraw młodzieży i kultury fizycznej,

wydział 4 — Ministerstwem Bezpieczeństwa Publicznego.

§ 43. Departament III dzieli się na pięć wydziałów, które sprawują kontrolę nad:

wydział 1 — Kancelarią Sejmu, Kancelarią Rady Państwa oraz Komisją Specjalną do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym,

wydział 2 — Ministerstwem Spraw Zagranicznych,

wydział 3 — Ministerstwem Sprawiedliwości,

wydział 4 — Ministerstwem Administracji Publicznej,

wydział 5 — współdziała z kontrolą społeczną, koordynuje działalność kontroli wewnętrznej z działalnością kontroli społecznej oraz wykonuje kontrolę nad jednostkami samorządowymi w zakresie zleconym przez Radę Państwa.

§ 44. Departament IV dzieli się na dwa wydziały, które sprawują kontrolę nad:

wydział 1 — Ministerstwem Rolnictwa i Reform Rolnych,

wydział 2 — Ministerstwem Leśnictwa.

§ 45. Departament V dzieli się na pięć wydziałów, które sprawują kontrolę nad:

wydział 1 — Ministerstwem Oświaty,

wydział 2 — Ministerstwem Kultury i Sztuki,

wydział 3 — Ministerstwem Zdrowia,

wydział 4 — Ministerstwem Pracy i Opieki Społecznej,

wydział 5 — organizacjami społecznymi, korzystającymi z pomocy Państwa.

§ 46. Departament VI dzieli się na cztery wydziały, które sprawują kontrolę nad:

wydział 1 — Ministerstwem Komunikacji,

wydział 2 — Ministerstwem Poczty i Telegrafów,

wydział 3 — Ministerstwem Żeglugi,

wydział 4 — Ministerstwem Budownictwa.

§ 47. Departament VII dzieli się na cztery wydziały, które sprawują kontrolę nad:

wydział 1 — Ministerstwem Górnictwa i Energetyki,

wydział 2 — Ministerstwem Przemysłu Ciężkiego,

wydział 3 — Ministerstwem Przemysłu Lekkiego,

wydział 4 — Ministerstwem Przemysłu Rolnego i Spożywczego.

§ 48. Departament VIII dzieli się na dwa wydziały, które sprawują kontrolę nad:

wydział 1 — Ministerstwem Handlu Wewnętrznego,

wydział 2 — Ministerstwem Handlu Zagranicznego.

§ 49. Departament IX dzieli się na trzy wydziały, które sprawują kontrolę nad:

wydział 1 — Ministerstwem Skarbu,

wydział 2 — Bankami Państwowymi,

wydział 3 — Centralną Księgowością Ministerstwa Skarbu, uzgadnia sprawozdania miesięczne i roczne zamknięcia rachunkowe władz i urzędów państwowych, opracowuje ogólne uwagi o zamknięciach rachunków państwowych i uzgadnia je z właściwymi rzeczowo departamentami.

§ 50. Biuro studiów, planowania i sprawozdawczości dzieli się na trzy wydziały:

wydział planowania i sprawozdawczości (1) opracowuje plany kontroli z uwzględnieniem koordynacji kontroli wewnętrznej i kontroli społecznej oraz ustala wytyczne w tym zakresie, przygotowuje sprawozdania okresowe i roczne z wyników kontroli państwowej, wewnętrznej i społecznej, koordynuje pracę departamentów przy sporządzaniu szczegółowych uwag o zamknięciach rachunków państwowych i przygotowuje uwagi do druku,

wydział organizacji (2) obejmuje analizę wyników kontroli w przedmiocie organizacji jednostek kontrolowanych, w szczególności struktury, metod pracy, etatów, ujednolicenia tabeli stanowisk, norm: materiałowych, wyposażenia, pracy, właściwej organizacji czynności usługowych i pomocniczych,

wydział ekonomiczny (3) obejmuje sprawy: wspólnych dla departamentów i delegatur zagadnień ekonomicznych, analizy wyników kontroli z punktu widzenia współpracy z Państwową Komisją Planowania Gospodarczego oraz innymi organami koordynującymi i planującymi w dziedzinie gospodarstwa narodowego, opracowuje instrukcje oraz zagadnienia dotyczące ogólnych zasad i metod kontroli, uzgadnia projekty innych resortów w tych sprawach w zakresie kontroli wewnętrznej.

§ 51. Biuro finansowo-gospodarcze dzieli się na dwa wydziały:

wydział finansowy (1) obejmuje sprawy budżetowe, rachunkowe i finansowe N.I.K.,

wydział administracyjno-gospodarczy (2) obejmuje sprawy gospodarcze, intendenty, budownictwa i auto-transportu.

§ 52. Biuro kadr i szkolenia dzieli się na dwa wydziały:

wydział osobowy (1) wykonuje czynności związane z ewidencją i ruchem osobowym,

wydział szkolenia (2) opracowuje programy szkoleniowe oraz organizuje szkolenie i dokształcenie zawodowe i polityczne pracowników kontroli.

§ 53. Prezes N.I.K. za zgodą Rady Państwa może likwidować istniejące lub powoływać nowe departamenty i biura, a we własnym zakresie wydziały i referaty oraz zmieniać ich zakres działania.